BLAADJE 17-1

KNNV vereniging voor veldbiologie

2017 Jaar van de LAATVLIEGER

Denkt u aan de contributie!!!

37e jaargang

kwartaalblad KNNV AMSTERDAM

Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging
Afdeling Amsterdam

BESTUUR

Voorzitter (a.i.)
Jan Timmer, Entrepotdok 32b
1018AD Amsterdam. Tel . 020-6274332
e-mail: voorzitter@amsterdam.knnv.nl

Secretaris (a.i.)
vacant
Waarnemend secretaris
Christiane Baethcke, Willem Baerdesenstraat 68 1067 XX Amsterdam
tel. 06-13580780
e-mail: secretaris@amsterdam.knnv.nl

Penningmeester (a.i.)
Paul van Deursen, Albatrospad 60
1021TR Amsterdam tel 020-6855047,
mobiel 06-23165799
e-mail: penningmeester@amsterdam.knnv.nl

Natuurbeschermingssecretaris
Jan Timmer, Entrepotdok 32b
1018AD Amsterdam. Tel . 020-6274332
e-mail: jan.timmer@oriolus.nl

Webmaster
Christiane Baethcke, Willem Baerdesenstraat 68 1067 XX Amsterdam
tel. 06-13580780
e-mail: baethcke@solcon.nl

Lidmaatschap
Ledenadministratie en Nieuwsbrief
Paul van Deursen, Albatrospad 60
1021TR Amsterdam tel. 020-6855047,
mobiel 06-23165799
e-mail: ledenadministratie@amsterdam.knnv.nl

Contributies:
leden: € 32,50; huisgenootleden: €12,50
jeugdleden: € 17,50 (per jaar; inclusief abonnement 'Natura')
Aanmelding nieuwe leden:
door het opsturen van de bon achterin "BLAADJE" of via de website

Opzegging Lidmaatschap:
vóór 01-11-2015 schriftelijk of per e-mail bij de ledenadministratie KNNV A'dam

Financiën
IBAN No: NL91 INGB 0003506096, t.n.v. KNNV-Amsterdam

www.knnv.nl/amsterdam

REDACTIE BLAADJE
Tobias Woldendorp, Roetersstraat 8-2
1018 WC Amsterdam, mobiel 06-52143646
Rob van Dijk Eerste Lindendwarsstraat 20
1015 LG Amsterdam, tel. 020 6816546
Kopijadres tekst: t_woldendorp@kpnplanet.nl
Kopijadres afbeeldingen: info@dijkenco.nl

Sluitingsdatum:
Blaadje 1: 15 januari 2017
Blaadje 2: 15 april 2017
Blaadje 3: 1 juli 2017
Blaadje 4: 15 oktober 2017

Coördinator werkgroepen
Chris van Haagen
e-mail": cglmvh@hotmail.com
tel. 020-6374927 - 06-31088448
Wim Nierop
e-mail: wnierop@chello.nl
tel. 020-6931297 - 06-24743830

Lezingen- en excursie programma (a.i.)
Hein Koningen en Geert Timmermans Teksten over lezingen, cursussen en excursie tot nader order, 2 weken voor sluitingstijd inleveren bij Geert Timmermans Pasteurstraat 17 1097 ER Amsterdam, tel 0641821601
email: harmat4@xs4all.nl

Kantine DNO
Riet Vogel, tel. 020-6947950
Plantenwerkgroep
Peter Wetzels, tel. 020-69 28 352
Paddenstoelenwerkgroep
Christiane Baethcke, tel. 06-13580780
Insectenwerkgroep
Badda Beijne-Nierop tel. 020 69 31 297
Werkgroep Vissen, Amfibieën & Reptielen
Geert Timmermans, tel. 06 41821601
Muurplantenwerkgroep
Valentijn ten Hoopen, tel. 06 24764007
Spoorzicht:
contactpersoon: j.w.wertwijn
e-mail: knnv.stadsnatuurbeheer@xs4all.nl

Inhoud

Uit het bestuur	4
Redactioneel	6
Glimmer- en zwerminktzwammenparadijs de Kuil	7
Met Ria struinen door de Waterleidingduinen	9
Jaarverslag bestuur 2016	12
Jaarverslag Blaadje	14
Jaarverslag plantenwerkgroep	14
Jaarverslag Werkgroep Vissen, Amfibieën en Reptielen	15
Jaarverslag paddenstoelenwerkgroep 2016	16
Jaarverslag Muurplantenwerkgroep KNNV afdeling Amsterdam 2016	17
Jaarverslag WG Stadsnatuurbeheer 2016	18
Van de ledenadministratie	19
Van de penningmeester a.i.	20
Uitnodiging algemene ledenvergadering	23
Excursie- en lezingenprogramma KNNV- afdeling Amsterdam 1e en 2e kwartaal 2017	24
Waarnemingen	33

Omslag:Laatvlieger overwinterend in een stalen pijp foto Fons Bongers

Uit het bestuur

Al enkele keren eerder berichtte ik over de pop-up excursies. We hebben er nu een aantal gehad, de meeste georganiseerd door Christiane. Terugblikkend kunnen we zeggen dat ze een groot succes zijn. We gaan er dus het komend jaar mee door. En als je ergens een bijzonder natuurverschijnsel weet, waarvan je denkt dat het leuk is om op korte termijn een excursie naar toe te organiseren, neem contact op met het bestuur.

Al jaren is er sprake van het samengaan van IVN en KNNV. Dit is iets waar het landelijk bestuur zich erg voor heeft ingespannen. Op de Vertegenwoordigende Vergadering (VV) van afgelopen november bleek echter dat dit niet doorgaat. De reden hiervan is dat de financiële structuren en inkomstenmodellen dermate van elkaar verschillen dat het niet mogelijk bleek een fusie tot stand te brengen. Er wordt nu gedacht aan een koepelorganisatie waarbij beide verenigingen zich aansluiten.

Over koepelorganisaties gesproken, vanuit het IVN afdeling Amsterdam is er een initiatief ontsproten tot het opzetten van een zogenaamd ‘Groen Platform’. Dit ‘Groen Platform’ beoogt een spreekbuis te zijn naar de gemeente. Het is de bedoeling dat zoveel mogelijk natuurorganisatie in de regio zich hierbij aansluiten. Het bestuur staat hier enigszins sceptisch tegenover. In de eerste plaats omdat we al eerder soortgelijke initiatieven hebben gezien en verder omdat de beoogde financieringswijze (crowdfunding, subsidies) vragen oproept in het vlak van belangenverstrengeling. Voorlopig nemen we een afwachtende houding aan.

Een treurig maar niet onverwacht bericht vanuit het KNSF. Een half jaar geleden berichtte ik dat de Raad van State het bestemmingsplan had afgekeurd, onder meer omdat de bouwafstand tot de West-Batterij (een onderdeel van de Amsterdamse waterlinie) te gering was. De gemeente Gooise Meren, waartoe Muiden tegenwoordig behoort, heeft hierop een aantal minimale aanpassingen gedaan, maar vond het niet nodig een nieuwe inspraakronde te organiseren. Hier heeft de overgrote meerderheid van de gemeenteraad mee ingestemd. Daarop heeft de laatste actievoerder het bijltje er bij neergegooid. Al met al is er een kleine winst behaald ten opzichte van eerdere plannen, maar het had een stuk beter gekund. Wat betreft het Ger van Zanenfonds hebben Geert Timmermans en Henry Hooghiemstra samen met Bart Heijne als vertegenwoordiger van het landelijk bestuur een document opgesteld dat de basis moet vormen voor het op te richten fonds. Een goed werkstuk, waar wij op 1 punt na mee konden instemmen. Het landelijk bestuur, dat ook haar goedkeuring moet verlenen, heeft in plaats van een reactie een geheel nieuw voorstel gedaan. Het voert te ver om hier in detail op in te gaan, maar het moge duidelijk zijn dat dit op zijn zachts gezegd grote verbazing heeft gewekt bij alle betrokkenen.

Heuglijk nieuws is dat het bestuur versterking krijgt uit onverwachte hoek. Michiel Kroon heeft kenbaar gemaakt tot het bestuur te willen toetreden. Hij heeft op onze nieuwjaarsborrel met lezing al kennis gemaakt en komt naar de bestuursvergadering in februari. Hier zijn we erg blij mee. Al neemt dit ietwat druk van de ketel, betekent dit niet, dat het bestuur dan geen versterking meer nodig heeft, dus de oproep om zich te melden voor ondersteuning van het bestuur blijft onverlet geldig.

De vorige keer kondigde ik al de statuten wijziging aan. Dit heeft nogal wat voeten in de aarde, wij worden door Joost Kazus geadviseerd. Wij gaan ermee door, de verwachting is dat de procedure in september is afgerond. Te zijner tijd moeten de leden dan over de statuten wijziging stemmen.

Jan Timmer (en Christiane Baethcke)

Grate zaagbek; fot: Martin1968 flickr.com

Redactioneel

Het jaar 2016 eindigde en het jaar 2017 begon met veel fietsen en wandelen om de muizenissen in het hoofd tot kalmte te manen. Indien muizenissen zich aankondigen realiseer je je des te meer wat een prachtige hobby je hebt aan natuurbeleving. Zo wandelde ik met vriend Bart van Heiloo naar Castricum (we doen dan de 20 km met diverse soorten biotopen en gaan een weddenschap aan over hoeveel vogelsoorten we op de wandeling tegenkomen) en genieten van de wilde zwanen (op twintig meter afstand) in een van de kanalen van de Waterleidingduinen. Van de schrille kreten van een waterral (aldaar) en de blik op de -als door Willem de Kooning geschilderde- groep grote zaagbekken (denkend aan het schilderij Rosy fingered dawn at louse point) gespot vanuit het boetje van onze Kees. Ook fietste ik met vriendin Annelies een rondje Amsterdamse bos vanaf de Hoofdweg in West. Het feest begon al bij het Rembrandtpark, waar een ijsvogel onder de betonnen brug flitste. In en om het Amsterdamse bos zagen we sperwer (duikend over Polder Meerzicht) en in het bos appelvinken en jawel ook hier gillende waterrallen. Op de terugweg naar de Hoofdweg zagen we tegen de schemering (a rosy fingered dawn……..) de ooievaars, teruggekeerd op hun nest in het Vondelpark. En hoorden de bosuil, die deze avond weer eens in de populier bij het voormalig stadskantoor zat te roepen.

Wat was er ook alweer met de Hoofdweg? Ach, ik weet het al weer. Maar moet wel zestig jaar terug in de tijd gaan. Meneer Walters bezocht-zo lees ik in het gelijknamige boek- met enige regelmaat Het (opgespoten) Landje aan de Hoofdweg om daar plevieren te observeren. Voordat het in het Algemeen Uitbreidingsplan (AUP) geofferd werd aan grootstedelijke ambities. Wat een boek! Ik ben de trotse bezitter van een van de tweehonderdvijftig exemplaren (gesigneerd, nummer 117), die Martin Melchers in eigen beheer heeft uitgegeven. Anno 2017 had Meneer Walters ongetwijfeld diverse stoornissen (ik denk aan autisme, ADHD) naar zijn hoofd geslingerd gekregen, maar ik ben bijzonder onder de indruk van zijn manier van optekenen van de natuur. Chapeau Martin, dat je dit levenswerk hebt weten te ontsluiten voor een breder (nu ja) publiek.

En ja, ik ben zo blij dat we binnen onze vereniging meerdere klonen van Meneer Walters hebben. Ik teken op voorhand in op de verzamelde natuurdagboeken van Meneer Melchers, Meneer Timmermans, Meneer Pellenkoft, Meneer van der Feen en –sorry, Meneer Walters- Mevrouw Simon. Om maar wat te noemen.
Ik ga dit nieuwe jaar- ondanks de politiek weerbarstige situatie- in dit land genieten van de natuur en het beleven daarvan. Naar ik hoop ook u.
Ga het veld in. Schrijf!

Tobias Woldendorp

Glimmer- en zwerminktzwammenparadijs de Kuil

Komen veel gebieden er dit najaar bekaaid af qua paddenstoelenvoorkomen, Christiane Baethcke weet toch nog wel plekken te vinden waar genoeg te zien is. Zo ook in park de Kuil in Geuzenveld, waar een tiental geïnteresseerden donderdag 27 oktober een rondgang maakten.
Over het bruggetje in het verlengde van de Goeman Borgesiusstraat het park in en het eerste wandelpad linksaf meteen al op de afsluitboom Grote bloedsteelmycena's. Christiane brak er een af en zette zo op een paar handen een rood 'stempeltje'. Ook op die stam het Week oorzwammetje. Die kun je herkennen door het velletje er af te trekken, wat dan op een condoom lijkt…

In het bosje erachter Houtknotszwammen, zwart maar van binnen wit. Wordt ook wel Dodemanshand of Dodemansvinger genoemd, een schimmel uit de stam der zakjeszwammen, Xylaria polymorpha. We komen Judasoortjes tegen, een Breeksteeltje (met kaneelkleurige lamellen).
Op het graspad houden we links aan, weer een bospad in. Hier is het vochtig en rijk aan paddenstoelen: Geweizwammetjes op een brokje hout, de Grauwe bossatijnzwam met zo'n mooie glanzende hoed.
Verderop een groepje Glimmerinktzwammen, ook Knolparasolzwammen.
Altijd weer die heel bijzondere vorm: 3 Gekraagde aardsterren.

We vinden Franjehoeden op hout, Matkopjes, een Suikermycena (na onderzoek door de loep), grote champignons, Zwerminktzwammen.
Een aantal Spitsschubbige parasolzwammen (Lepiota aspera), een Platte tonderzwam en een Stinkparsolzwam.

Iets dieper het bosje in heeft Christiane al eerder veel Vliegenzwammen gezien. Nu laat ze ons zien, rood met witte stippen. Hier staat ook heel veel Draadknotszwam, een Franjehoed en Peperboleten (met van die fraaie poriën).

We zien Meniezwammetjes, Bundelmycena (herkenbaar door haar op de basis). Op een oude stam zien we het beginstadium van de Paarse knoopzwam (in anamorfe fase).
Bij deze dichtbij-excursie kon Christiane gewoon haar beide teckels meenemen, die heerlijk door de bosjes snuffelden. Helaas hebben zij geen truffels aangetroffen.

Een andere stam zit vol met Nectria, een prachtige donkerrode meniezwam.
Verderop langs het pad een bundel: de Goudgele bundelzwam.
Op een ander stuk oud hout een witte korstzwam; er komt geen uitspraak over de naam…

Gekraagde aardsterren; foto Loes van der Feen

Draadknotszwammen; foto Loes van der Feen

Prachtvlamhoed; foto Loes van der Feen

Donkerrode meniezwam; foto Loes van der Feen

Het pad komt uit op de Nico Broekhuysenweg. Rechtsaf en voor de Bok de Korverweg weer zo'n bospaadje in, waar we Geurige russula aantreffen. We zien een Zadelzwam in een boom. Er wordt een Geringd breeksteeltje geplukt.
Op een andere boom zit een Kardinaalsmutsvuurzwam. Een andere omgevallen boomstam heeft een Grauwgroene hertenzwam.

In de bosjes komen we een enorme hoeveelheid Glimmerinktzwammen in allerlei stadia tegen. Langs het pad stikt het van de beginnende Zwerminktzwammen.

De deelnemers zwermen steeds alle kanten op en laten hun vondsten aan Christiane en de anderen zien: Hanneke, altijd met paraplu, die allerlei functies heeft – naast regenscherm, aanwijsstok en om struiken of blaadjes opzij te schuiven - heeft het Witte oorzwammetje gevonden.

Boven ons buitelen Staartmezen. Beneden ons zit een Plooirokje, op een takje het Hoekig schorsschijfje. Daar hebben we een Taailng, Peter heeft een heel handje vol: o.a. een Gele trilzwam op een stukje hout en een Weidekringzwam.

Op een oude tak Bundelmycena's. Verderop staat een Franjehoed.
Aan het eind van het pad rechtsaf en het laatste bospad in richting 'uitgang', maar eerst kijken we nog naar Kaaszwammen op oud loofhout. Die ruiken niet naar kaas, maar hebben de structuur van dat zuivelproduct.

We zien nog een stam met Bloedsteelmycena's en Christiane vindt een Gewoon donsvoetje. Tot slot noem ik nog de Helmmycena en de Spekzwoerdzwam.

Met zoveel verschillende soorten mogen we toch wel van een rijke vondst spreken!

Frans van der Feen

Met Ria struinen door de Waterleidingduinen

Woensdag 26 oktober ging een groep Amsterdamse KNNV-ers samen met twee IVN-ers in de Waterleidingduinen kijken naar alles wat ze zouden tegenkomen. Vanaf bushalte Bekslaan liepen we naar de ingang Panneland, waar het gezelschap zich al direct neerzette om eerst koffie te drinken. Onderweg werden al wolken Halsbandparkieten en Spreeuwen gezien boven de weilanden en er in Grauwe ganzen en Kolganzen. Bij de toiletten hing een bordje 'Gelieve in de hal te wachten tot de zuster het teken geeft'.

Het eerste dat we zagen waren natuurlijk de damherten. Je moet zelfs je best doen om ze niet te zien. Daar valt niet tegen op te schieten. Ook vele bezoekers genoten van deze fraaie herfstdag.

Uit het bos klonk de roep van de Boomklever en bijna onafgebroken hoorden we Roodborsten. We stonden stil bij een Tonderzwam, terwijl een kikkertje wegsprong.

Er werd hard gewerkt met groot materieel om in het kader van het project Mikwel het abelenstruweel langs het pad te rooien en een ‘stuifkuil’ aan te leggen. Het project Mikwel behelst de aanpak van stikstofproductie door het verwijderen van boomsoorten die oorspronkelijk niet thuis horen in het duingebied. Door al dat gegraaf schoot de Doornappel flink op langs het pad.

We passeren links een open terrein, waar vroeger bewoning was, weet Ria. Daardoor resten hier nog Lindenbomen en Kastanjes. Nu maken kinderen er ‘boomhutten’.Koolmezen laten zich horen en we staan stil bij een paar omgezaagde stammen, met volop paddenstoelen, o.a. een schitterende Paarse korstzwam.

Langs Abelen en Kardinaalsmutsen wandelen we verder en gaan voor de waterplas rechtsaf. Er zwemmen Kuifeenden, een Tafeleend en een Fuut.
Verderop treffen we ook Krakeenden, Wilde eenden en Meerkoeten. De oever is, dankzij de kalkrijke bodem, volop begroeid met Duindoorn. Af en toe staan we stil voor de uitleg van de excursieleider.

Het is droog; toch gaan we even ‘schuilen’ om te lunchen.
Een enorme Grove den passerend gaan we dan rechtsaf langs het water richting vogelkijkhut. We horen Gaaien krijsen en een hert ‘blaffen’, maar ook in de verte horen we burlende herten.

Vanuit de vogelkijkhut zijn slechts twee Meerkoeten te zien. Daarna gaat het door een mooi in herfstkleuren getooide laan.
Ria wijst een immense Esdoorn aan, waarvan alleen nog de kruin boven de grond, die hier gestort is bij het graven van het kanaal, uit komt.

We horen een Grote bonte specht en krijgen heel aardig Goudhaantjes vuur te zien. Misschien zaten er zelfs Vuurgoudhaantjes tussen. Een Pimpelmees hipt ook door die boom.

Op de grond heel veel rozetten van de Hondstong.

Dan bereiken we de Oranjekom. Hier ging ooit de eerste spa in de grond voor dit waterproductiegebied. Hier komt Nederlands zuiverste water vandaan!
Langs de Adelaarsvarens, die langzamerhand roestbruin kleuren gaan we naar de uitgang.
Enkele excursiegangers gaan nog naar het Bezoekerscentrum en nog wat drinken. Wij zetten er nog even flink de pas in en lopen naar station Heemstede-Aerdenhout.

Frans van der Feen

Hier kun je de Damherten niet ontlopen; foto Annet Kraan

Paarse korstzwam; foto Annet Kraan

Werkzaamheden aan project Mikwel; foto Loes van der Feen

Van deze Esdoorn komt alleen nog de kruin boven de grond; foto Loes van der Feen

Jaarverslag bestuur 2016

Het afgelopen jaar is het bestuur zes keer bijeengeweest.
Even dreigde in 2016 het bestuur door zijn wettelijke bezetting te zakken door het vertrek van Arend Wakker als plv. secretaris.
Gelukkig heeft Christiane Baethcke, die al eerder als algemeen bestuurslid was toegetreden de taak van waarnemend secretaris op zich genomen.
Het toont echter wel aan, dat het bestuur nog steeds op een smalle basis moet opereren en niet toe komt aan alle gewenste activiteiten en initiatieven. Mogelijk wordt het bestuur binnenkort uitgebreid, maar dan nog blijft de bezetting minimaal. Onze leden worden dringend verzocht te overwegen, of ze het bestuur en dus de eigen vereniging kunnen ondersteunen.
Het bestuur gaat ook op de site van de Vrijwilligers Centrale Amsterdam een oproep plaatsen.

De beleidsraad in het voorjaar werd bezocht door Arend Wakker. De vertegenwoordigende vergadering in november werd bezocht door Jan Timmer. Hier werd duidelijk dat, op landelijk niveau, de beoogde fusie tussen KNNV en IVN voorlopig van de baan is. Als reden werd opgegeven dat de financieringsmodellen van beide verenigingen teveel van elkaar verschillen. In plaats daarvan komt er een koepelorganisatie.

Ons kwartaalblad 'BLAADJE' is ook dit jaar vier keer uitgekomen, soms met enige vertraging door wisselende omstandigheden. Tobias en Rob hebben weer uitstekend werk verricht, waarvoor ons aller dank.
Dit jaar heeft de digitale nieuwsbrief (tijdelijk) plaats gemaakt voor de 'convo' of herinneringsmails voor onze activiteiten. Met name ten behoeve van onze 'pop-up' (m.a.w. korte termijn) excursies bleken deze e-mails effectief.
Onze website functioneert dank zij Christiane bijzonder goed en Thea Seinen houdt onze facebook-pagina bij. Dank aan beiden!

Onze activiteitencommissie bestaande uit Hein Koningen en Geert Timmermans (Geert is tijdens de Algemene Ledenvergadering bij acclamatie benoemd tot ere-lid van onze vereniging, zodat deze commissie nu bestaat uit twee ereleden!) heeft ook in 2016 weer veel werk verzet met als resultaat een reeks van zeer interessante lezingen en excursies. Waarvoor namens de vereniging heel veel dank.

De KNNV-Amsterdam heeft zes werkgroepen: de Insectenwerkgroep, de Muur-

plantenwerkgroep, de Paddenstoelenwerkgroep, de Plantenwerkgroep, de Werkgroep stadsnatuurbeheer en de Werkgroep vissen, amfibieën en reptielen.

Met betrekking tot onze doelstelling natuurbescherming bleken onze statuten volgens sommige magistraten niet toereikend te zijn in geval van inspraak en beroepsprocedures. Het bestuur heeft besloten de statuten aan te passen om in de toekomst slagvaardiger te kunnen optreden. Tijdens de komende Algemene Ledenvergadering wordt hier nader op ingegaan evenals op de ontwikkelingen rond het KNSF terrein te Muiden, die even een klein beetje hoop hebben gegeven.

Ter gelegenheid van het nieuwe jaar 2016 heeft het bestuur een kleine attentie aangeboden aan de mensen van De Nieuwe Ooster, die onze activiteiten mogelijk maken.

De nalatenschap van Ger van Zanen blijft ons bezig houden.
De commissie van drie, waarin namens de KNNV-Amsterdam Henry Hooghiemstra en Geert Timmermans hebben plaats genomen, heeft een voorstel voor een Fonds Ger van Zanen gepresenteerd. Ten tijde van het schrijven van dit jaarverslag is het onderwerp “Ger van Zanenfonds” nogal in beweging en het bestuur hoopt tijdens de Algemene Ledenvergadering hier meer duidelijkheid over te geven.

Het ‘groeien en bloeien’ van onze vereniging is volledig afhankelijk van de inzet van de leden.
De excursie- en werkgroepleiders, de ‘manusjes-van-alles’ (‘even’ wat boeken ophalen, ‘even’ boodschappen doen voor een of andere bijeenkomst, “even” materiaal rijden voor een informatiebijeenkomst etc.) hebben allen bijgedragen aan een mooi verenigingsjaar.
En dan hebben we natuurlijk Riet voor de koffie.
Sommige leden dragen een extra steentje bij. Deze keer willen wij met name Ria Simon bedanken die met nimmer aflatend enthousiasme haar vele excursies organiseert.

Namens het bestuur:
Jan Timmer/Paul van Deursen

Jaarverslag Blaadje

Blaadje 2016 stondnet als 2015 gedeeltelijk nog in het teken van Heimans. Naast Eli hadden we ook nog het jaar van de kievit (zie Blaadje 1). Traditiegetrouw telde 2016 vier Blaadjes, als vanouds prachtig vormgegeven door landschapsarchitect Rob van Dijk. Dit dikten ontliepen elkaar niet veel. We bleven tussen d e28 en 36 pagina's. Ook dit jaar zijn we weer veel dank verschuldigd aan het huidig bestuur en oud-bestuurders, als Geert Timmermans en Hein Koningen, die elk kwartaal weer veel pagina's wisten te vullen, maar ook dit jaar aan actieve leden, in het bijzonder Frans (tekst, foto's) en Loes (foto's) van der Feen.
De redactie hoopt ook in 2017 op veel lezersbijdragen.

Namens de redactie, Tobias Woldendorp

Jaarverslag plantenwerkgroep

De werkgroepavonden werden goed bezocht: gemiddeld 7 deelnemers. Dit jaar hebben we 5 nieuwe deelnemers mogen begroeten. Deze hebben trouw de bijeenkomsten bijgewoond.
De plantenwerkgroep heeft op acht maandagen een hok bij de Gaasperplas geïnventariseerd. In totaal zijn er 303 soorten planten gevonden. Omdat veel excursies in het weekeinde voor de werkgroepavond zijn georganiseerd, was er regelmatig een overvloed aan materiaal en liep de avond regelmatig uit tot wel 23:00.

Er zijn 4 streepexcursies georganiseerd. De opkomst is in jaren niet zo hoog geweest, van 7 tot 25 deelnemers, gemiddeld 14. De hoge opkomst werd mede veroorzaakt door veel deelnemers uit Noord-Holland, dankzij de samenwerking met het Floron district Noord-Holland-Midden
Streep-excursies zijn inventarisaties van alle planten die in een vierkante kilometer voorkomen. Tot twee jaar geleden werden de waarnemingen gestreept op een streeplijst, vandaar de naam. Sinds twee jaar is een app voor een smartphone beschikbaar, waarmee elke waarneming snel ingevoerd kan worden, zonder achteraf de gegevens handmatig vanaf de streeplijst digitaal in te moeten voeren. Deze app Nova (voorheen Plantobs) is zo succesvol dat deze nu ook voor andere soortgroepen als paddenstoelen en weekdieren te gebruiken is.
Bij elke waarneming worden de soortnaam, locatie en tijd nauwkeurig vastgelegd. Het gebruik van deze app is voor veel deelnemers wennen. Ook omdat velen

geen eigen of een oude smartphone hebben.
Daarnaast is een excursie naar het Stenen Hoofd en de Westelijke Eilanden georganiseerd. Het Stenen Hoofd en zijn walkanten zijn minutieus onderzocht.

Maandag 16 mei Streepexcursie Hilverbeek en Land en Bosch. Opkomst zeven deelnemers. Een mooie berm geeft een goede indruk van de overgang van zand naar veen. Er zijn 169 soorten genoteerd. Een opmerkelijke vondst was bastaardpaardenstaart.
Streepexcursie 29 mei Streepexcursie om station Beverwijk. Opkomst 11. Veel bijzondere planten bij een braakliggend landje en verder een goede indruk van een stadsmilieu. De mooiste vondst was valse kamille.
Zondag 3 juli stadsflora van Stenen Hoofd en omgeving Opkomst meer dan 25. Een dubbel- excursie door de Westelijke Eilanden en over het Westerdok, gevolgd door een inventarisatie van het Stenen Hoofd. Georganiseerd samen met Ton Denters.
Zondag 17 juli streepexcursie Schellingwoude. Opkomst 16. Een mooi afwisselend hok aan de stadsrand. De mooiste vondst was kleine kattenstaart.
Zondag 18 september streepexcursie voor beginners Almere-Poort (Olympiakwartier-Oost). Opkomst 12. Er is geoefend met determineren en digitaal invoeren. Hierdoor is maar 10% van het hok gedaan, maar toch nog 160 soorten gevonden. (Later is nog nagestreept en het eindtotaal is 211.) De mooiste vondst was schijnraket.

Met vriendelijke groeten,Peter Wetzels
Districtscoördinator Floronafdeling Groot-Amsterdam
www.floronamsterdam.nl & www.floron.nl

Jaarverslag Werkgroep Vissen, Amfibieën en Reptielen

In 2016 zijn door de werkgroep verschillende dag inventarisaties georganiseerd c.q. bijgewoond.
Ook dit jaar is er weer aandacht gegeven aan het zaklampvissen. Nachtexcursies zijn onder andere georganiseerd naar Haarlem, Elswout, Weespertrekvaart, Diemervijfhoek, etc. Op dinsdagavond 12 april is Polder Zeldert met negen personen geïnventariseerd op grote modderkruipers en heikikkers. Er werden maar negen grote modderkruipers gezien en ook veel heikikkers naast bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. De topper was een vrouwtje modderkruiper van

maar liefst 25 centimeter. Op 16 april (tien deelnemers) is een gebied ter hoogte van Bakkum op padden en kikkers geïnventariseerd.

De excursie zandhagedissen naar Schoorl (23 april) met achttien deelnemers was zeer succesvol. Naast gewone pad, rugstreeppad, bruine kikker en kleine watersalamander werden er heel veel zandhagedissen gezien gezien. Uiteindelijk zijn er 61 (!) exemplaren gezien. De mannetjes domineerden, maar ook enkele vrouwtjes en subadulten zijn waargenomen. Af en toe verdween de zon achter de wolken, soms gevolgd door een regenbuitje maar om daarna weer pittig te schijnen. Een topdag voor zandhagedissen en voor de deelnemers van de excursie!
Verder is met veertien deelnemers op 27 september een deel van de Enge Wormer geïnventariseerd met schepnetten en was het gecombineerde zoogdiervisweekend 30/9-2/10 met 35 deelnemers in Wijk aan Zee zeer geslaagd. Met schepnetten en zaklampen zijn de omringende wateren bemonsterd. Leuke soorten waren hier o.a.; kleine modderkruiper, bittervoorn en rivierdonderpad. Het weekend werd afgesloten met een zegenvisserij op het strand. Er werd schar, tarbot, griet, bot haring. ansjovis en grote korenaar gevangen.
Bijzonder was de waarneming van houting in het Amsterdamse water (zie verslag elders in Blaadje).
Alle inventarisatiegegevens van 2016 zijn via Telmee.nl doorgegeven. Van verschillende activiteiten zijn verslagen gemaakt. Deze verslagen en beelden zijn te downloaden via: http://www.ravon.nl/Forum/tabid/67/aff/34/Default.aspx
In 2017 worden er verschillende excursies georganiseerd. Het programma wordt binnenkort bekend gemaakt.

Geert Timmermans

Jaarverslag paddenstoelenwerkgroep 2016

De paddenstoelenwerkgroep bestaat nog maar uit acht leden. Maar meestal zijn we maar met tussen de vier of hooguit zes personen. De werkgroep kwam 2016 weer eens per twee weken in de kantine van de Nieuwe Oosterbegraafplaats bij elkaar. Daar zijn goede faciliteiten. We kunnen daar beschikken over microscopen, stereomicroscopen en veel goede paddenstoelenboeken. Wij hielden ook een zomer en winterpauze. De opkomst was, wellicht omdat het een slecht paddenstoelenjaar was, wisselend.

2016 was namelijk het slechtste paddenstoelenjaar dat ik ooit heb beleeft. Op een warme winter volgde een bijzonder koud voorjaar met nauwelijks paddenstoelen, in de zomer werd het prachtig, zeer warm weer en gortdroog. Ten gevolge hiervan lieten de paddenstoelen het lange tijd afweten. Meerdere excursies waaronder ook de excursie naar Nijenrode konden niet doorgaan omdat er nagenoeg geen paddenstoel te bekennen was. De aangekondigde paddenstoelenexcursie op 19 oktober naar Natuurtuin de Wiedijk heb ik verplaatst naar de Amstelveense Poel, daar in het trilveen is altijd wel wat te vinden, al was het niet veel.

Door deze extreme weersomstandigheden kwam ik op het idee, om 'pop-up' excursies te houden, dat wil zeggen paddenstoelenexcursies, die niet lang van tevoren aangekondigd zijn. Dus niet op de website en in Blaadje, maar spontaan, bijvoorbeeld wanneer ik ergens op een wandeling voldoende paddenstoelen zag voor een excursie. Ik liet dan een 'convo' door onze ledenadministrateurr Paul van Deursen (een e-mail naar onze leden met een bij ons bekend mailadres) sturen met de plaats en het tijdstip van de excursie. Zo heb ik in 2016 acht 'pop-up'-excursies gehouden. Deze waren goed bezocht met tussen de vier en tien, gemiddeld (naar boven afgerond) acht deelnemers. Wij hadden 'pop-up' excursies op Parkeerplaats Volkstuincomplex De Bretten, Eendrachtspark en omgeving, Park de Kuil, twee keer bezochten wij Volkstuincomplex Rust en Vreugd, Brettenzone, Heemtuin Sloterpark, Reigersbos Ruige Hof. De laatste drie excursies konden wij aansluitend aan de excursie, combineren met binnen te zitten bij een kop koffie en met de veldgidsen erbij paddenstoelen determineren. Deze combinatie is me uitstekend bevallen en ik ben van plan om dit erin te houden, ook natuurlijk de 'pop-up' excursies.

Traditiegetrouw hebben wij het paddenstoelenjaar feestelijk afgesloten. Op 5 december kwamen we bij elkaar op onze stek op de Nieuwe Ooster. Het was super gezellig en met vijftien personen goed bezocht. Wij keken naar een door mij gehouden PowerPoint presentatie over de paddenstoelen 'pop-up' excursies bij lekkere hapjes en drankjes.

Christiane Baethcke

Jaarverslag Muurplantenwerkgroep KNNV afdeling Amsterdam 2016

De muurplantenwerkgroep heeft in 2016 de inventarisatie van 2015 afgewerkt. De binnenstad, stadsdeel Zuid en het oostelijk havengebied zijn geheel geïnventari-

seerd. Stadsdeel West en Nieuw-West gedeeltelijk geïnventariseerd en stadsdeel Noord niet.
Als de gegevens van de inventarisatie van 2013 en 2015/2016 worden vergeleken (dezelfde onderzochte gebieden) dan zien we voor alle beschermde soorten een positieve trend.
Grootste uitschieters zijn Schubvaren, Steenbreekvaren, Tongvaren en Zwartsteel. Wat het meeste opviel was de Schubvaren populatie op het Stenen Hoofd, die groeide van 547 exemplaren naar van 745 exemplaren, en de Zwartsteel populatie die zich herstelde van de dip van 2013.
De gegevens van de groeiplaatsen zijn aangeleverd bij de Gemeente Amsterdam en worden opgeladen in het Muurplanten Kennissysteem Amsterdam (te zien op maps.amsterdam.nl/muurplanten/).
Het Grachtenkantenrapport 2015-2016 van de muurplantenwerkgroep verschijnt in 2017.

In december kreeg de muurplantenwerkgroep bevestiging van het Nationaal Herbarium Naturalis dat er een nieuwe Asplenium-soort in Amsterdam is gevonden. De waarneming in Amsterdam, tijdens de inventarisatie van 2015, is ook de eerste waarneming voor Nederland. De dichtbij zijnde groeiplaats ligt in Frankrijk.
De naam, herkenning en groeiplaats biotoop van de Asplenium-soort zal in de loop van 2017 gepubliceerd worden in Gorteria (http://natuurtijdschriften.nl/natuur)

Lida den Ouden is in 2016 gestopt als werkgroep lid van het eerste uur. Ik wil haar bij deze hartelijk danken voor haar grote inzet.

Valentijn ten Hoopen, coördinator muurplantenwerkgroep

Jaarverslag WG Stadsnatuurbeheer 2016

Landelijk is de Visie op de Compacte Stad leidraad bij planologische ontwikkelingen. Ook provinciale en regionale politiek volgen die lijn.
Dat betekent meer bouwen, dichter op elkaar, en hoger dan vroeger acceptabel werd bevonden. Het betekent ook opvullen van de ruimte, en dus dat alle voorheen gespaarde groenstructuren beschikbaar staan als bouwgrond voor stadsuitbreiding. Dat geldt ook voor Amstelglorie, Spoorzicht en voor om het even welk kleinere of grotere parkje in de regio.

De werkgroep heeft contact gehad met Amstelglorie. Amstelglorie hoopt voor haar zelf het tij te kunnen keren. Over de toekomst van Spoorzicht zijn in de Raad mo-

ties aangenomen: een deel sociale woningbouw, een deel faciliteiten (bijvoorbeeld hockey), en een deel natuurbehoud.

Er is ook een bezoek gebracht aan de Ruyschtuin. Ronkende woorden, langs een ronkende weg, het eerst gerealiseerde “park om de hoek”.
De Ruyschtuin is een plekje ter grootte van 6-8 parkeerplaatsen, ingeplant met exoten rondom heel veel grind. Zo’n postzegel past heel goed in een visie van de compacte stad. De keus voor exoten maakt het makkelijker beheerbaar.

Er zijn cursussen gevolgd via landschapsbeheer Noord -Holland, Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E) en EHBO.
RI&E is nodig in vrijwilligersland om risico’s in te schatten en te voorkomen, en om een protocol op te zetten om van je fouten te leren, en is verplicht gesteld vanuit de verzekering.
EHBO Eerste Hulp bij Ongelukken op Afgelegen Locaties bleek de lading niet te dekken. Een EHBO’er van tegenwoordig is een wandelend 06-nummer.
Bij alles wat gebeurt, bel 112 om instructies, en voer die uit. De doelgroep curieus genoeg mensen die met gereedschap in een natuurgebied werken. Zagen, bijlen, zeisen en hakken worden niet meer gebruikt (RI&E), en dat scheelt een akelige hoop details waarvan je niet meer op de hoogte hoeft te zijn. De cursus ging dan ook in hoofdzaak over hoe te handelen bij mensen met hartfalen.

Op Spoorzicht is tijd besteed aan zandpadherstel, het uitbreiden van een lichtschacht, hooien, excursies geven, en het verwijderen van stormschade.

Van de Ledenadministratie

Het afgelopen kwartaal hebben wij vier nieuwe leden kunnen verwelkomen: Flora te Riet, Brigit van Tongeren, Gerrie Bevers en Hennie Duindam. Tevens heeft ons oud-lid Hetty Kole zich weer aangemeld.
Bij deze allen nogmaals van harte welkom!

Per 1 januari 2017 heeft de KNNV-Amsterdam 283 leden. De dalende trend zet zich door.
Het afgelopen jaar heeft een aantal leden zich na een jarenlang lidmaatschap afgemeld vanwege een vergevorderde leeftijd. Het was goed te horen, dat zij aangename herinneringen hadden aan de KNNV-Amsterdam.
Een aantal schorsingen tijdens het vorige kwartaal is ongedaan gemaakt door het alsnog voldoen van de contributie.

Nog steeds kan het bestuur hand- en spandiensten gebruiken bij de ledenwerving. Laat van je horen!
Willen de leden, die in het vervolg ook de herinneringsmails (convo's) voor onze activiteiten of Blaadje digitaal en/of schriftelijk willen ontvangen dit doorgeven aan: ledenadministratie@amsterdam.knnv.nl ?
Ook graag veranderingen in het emailadres.
Op dit moment hebben ongeveer 90 leden de contributie 2017 voldaan.
Bij deze het verzoek om de contributie over te maken. De gegevens staan op de achterste bladzij van BLAADJE.
Elzen en hazelaars hebben al katjes, dus het jaar is op dreef: een aangename winter en een spoedig voorjaar toegewenst.

Paul van Deursen ledenadministratie

Van de penningmeester a.i.

Het jaar 2016 heeft financieel een positief resultaat opgeleverd.

- De kosten van drukken en verzenden van Blaadje waren lager dan gepland. Voor een deel komt dat door verlaging van de oplage i.v.m. meer digitale verzendingen wat positief is, voor een deel door het dalend aantal leden, wat helaas minder positief is.
- De beide succesvolle busexcursies waren goed bezet. De kosten van brandstof vielen ook erg mee. Beide busexcursies hadden daarom ook financieel een positief resultaat.
- De boekenverkoop van leden voor leden had ook een mooi resultaat.
- De werkgroepen zijn dit jaar bijzonder zuinig geweest en zijn ver onder de begroting gebleven.
- Administratie- en bestuurskosten waren redelijk constant.
- De zeer succesvolle reis naar Turkije heeft de vereniging € 0,03 gekost!
- Door het dalend ledenaantal is de afdracht aan de Landelijke Vereniging ook onder de begroting gebleven.
- Een aantal leden heeft de contributiebetaling gecombineerd met een gift, waarvoor veel dank.

Veel kosten, die door onze leden zijn gemaakt voor de voorbereiding van excursies, lezingen en andere activiteiten zijn niet gedeclareerd en zijn dus te beschouwen als gift. Waarvoor ons aller dank!
Ook dit jaar is de post huisvesting/zaalhuur afwezig door het onbaatzuchtig ge

bruik van de kantine van De Nieuwe Ooster voor onze bijeenkomsten, lezingen en werkgroepen. Dus ook dit jaar weer heel veel dank aan de directie en de medewerkers van de Nieuwe Ooster.

Hieronder volgen het voorlopig financieel jaar overzicht en de balans van 2016. Binnenkort wordt de kascommissie bijeengeroepen en op de algemene leden-vergadering van 11 maart a.s. worden het definitieve jaaroverzicht en de balans ter goedkeuring aan de vergadering voorgelegd.

Paul van Deursen
Penningmeester a.i.

BALANS 31 december 2016	**2015**	**2016**	**2016**
ACTIVA			
Voorraden			
Boekenbon	€ 20,00		€ 40,00
Tuinieren voor (wilde) dieren	€ 20,00		
Liquide middelen			
Boekenpot 2e hands	€ 88,45		€ 19,00
Kas(kleine pot)	€ 193,90		€ 201,70
Betaalrekening ING	€ 716,66		€ 721,28
Spaarrekening ING	€ 14.579,74		€ 16.539,47
SUBTOTAAL			**€ 17.521,45**
PASSIVA		€ 32,50	
TOTAAL VERMOGEN	**€ 15.618,75**		**€ 17.488,65**

INKOMSTEN 2016		**2016**	Begroot 2016	Begroot 2017
Zakelijke spaarrekening		€ 5.000,00		
Rente Spaarrekening		€ 59,73	€ 70,00	€ 30,00
Contributie		€ 8.715,00	€ 8.000,00	€ 8.000,00
Giften		€ 330,50	€ 250,00	€ 250,00
Blaadjesleden		€ 72,50		€ 40,00
Turkijereis		€ 9.600,00		
Boekenpot		€ 473,95	€ 100,00	€ 250,00
Lezingen en cursussen (thee en koffie)		€ 0,00	€ 0,00	
Busexcursies		€ 2.470,00	€ 2.000,00	€ 2.000,00
Vriendenloterij		€ 44,26	€ 60,00	€ 30,00
Werkgroep Spoorzicht		€ 60,00	€ 50,00	€ 50,00
TOTAAL		**€ 26.825,94**	**€ 10.530,00**	**€ 10.650,00**
UITGAVEN 2016		**2016**	Begroot 2016	Begroot 2017
Afdracht hoofdbestuur Afdracht KNNVafdelingen		€ 5.684,50	€ 5.900,00	€ 5.700,00
Blaadje, drukkosten		€ 1.133,89	€ 1.250,00	€ 1.250,00
Blaadje, porto		€ 563,49	€ 900,00	€ 700,00
Busexcursues Groengrijs Busexcursies consumpties e.d.	€ 1.149,51 € 543,85		€ 2.000,00	
Busexcursies	€ 1.693,36	€ 1.693,36		€ 2.000,00
Turkijereis		€ 9.600,03		
Lezingen en cursussen w.o. honorarium (boekenbonnen), consumpties,. onderling overleg en actieve ledenbijeenkomst	€ 120,00 € 236,68 € 356,68	€ 356,68	€ 200,00	€ 200,00
Werkgroepen		€ 25,00	€ 400,00	€ 400,00
Plaquette E. Hijmans		€ 272,70		
Boeken			€ 50,00	
Administratie en bestuurskosten kosten (bank, postzegels etc. representatie)	€ 265,06 € 170,88	€ 435,94	€ 200,00 € 380,00	€ 550,00
Apparatuur aanschaf			€ 500,00 beamer	€ 500,00
Bijdrage andere ver.		€ 25,00	€ 25,00	€ 25,00
Afschrijvingskosten activa		€ 0,00	€ 0,00	
Teruggestort teveel betaald lidmaatschap		€ 26,00		
Zakelijke spaarrekening		€ 6.900,00		
TOTAAL		**€ 26.716,59**	**€ 11.805,00**	**€ 11.325,00**
Zonder overmaking sparen	**Inkomsten**	**uitgaven**		
	€ 21.825,94	**€ 19.816,59**		
Voordelig SALDO	**€ 2.009,35**			

UITNODIGING algemene ledenvergadering

Het bestuur nodigt hierbij alle leden van de afdeling Amsterdam uit voor de algemene ledenvergadering.
Deze wordt gehouden op ZATERDAG 11 MAART 2017, AANVANG OM 19.30 UUR, zaal open vanaf 19.00 uur. Adres: kantine van Gedenkpark De Nieuwe Ooster (DNO), Rozenburglaan 5-7. Men kan gratis parkeren. De locatie is bereikbaar met tram 9 en bus 41. Wilt u tussen 19.00 en 19.25 uur arriveren? Om 20.00 wordt het hek gesloten. Koffie en thee zijn gratis.

AGENDA

1. Opening door de voorzitter. Terugblik op 2016
2. Ingekomen stukken en mededelingen.
3. Verslag van de Algemene Ledenvergadering van 11 maart 2016
4. Bespreking diverse jaarverslagen over 2016 (gepubliceerd in Blaadje 2017-1)
5. Resultatenrekening 2016 en de begroting over 2017 (gepubliceerd in Blaadje 2017-1) met toelichting van de penningmeester en verslag van de kascommissie over 2016.
6. Verkiezing kascommissie: rooster van aan- en aftreden van de leden van de kascommissie naar de situatie op januari 2017

Rolf van Arendonk	10-03-2012	10-03-2018
Henny Vriens	09-03-2013	09-03-2019
Finette van der Heide	08-03-2014	08-03-2017 beschikbaar voor 2e termijn

7. Verkiezing van het Bestuur, rooster van aan- en aftreden van de bestuursleden naar de situatie van januari 2017

Jan Timmer, Lid enVoorzitter	10-03-2007	10-03-2017 herkiesbaar**
Christiane Baethcke, wnd. Secretaris	02-10-2015	02-10-2019
Paul van Deursen, Penningmeester a.i.	09-03-2013	08-03-2020

** Kan worden verlengd bij bijzonder besluit (artikel 9-2 van de statuten)
8. Verkiezing van een afgevaardigde en een plaatsvervangende afgevaardigde voor de Vertegenwoordigende Vergadering van de KNNV van voorjaar 2017.
9. Verkiezing van een afgevaardigde en een plaatsvervangend afgevaardigde voor de Beleidsraad in het najaar van 2017.
10. Contributie en afdracht aan het Landelijk Bureau van de KNNV.
11. Rondvraag.
12. Sluiting.

U kunt tot een week voor de vergadering schriftelijk agendapunten toevoegen. Tijdens de vergadering kan dat ook, tenzij een kwart of meer van de stemgerechtigde aanwezigen zich daartegen verzet.

Excursie- en lezingenprogramma KNNV- afdeling Amsterdam 1e en 2e kwartaal 2017

LET OP:
De **KNNV-lezingen** en **vergaderingen** vinden plaats in de kantine van de **Groenvoorziening** van **Gedenkpark (begraafplaats) De Nieuwe Ooster (DNO),**
Ingang Rozenburglaan 5, 1097 GA Amsterdam (dus geen Kruislaan!)
Vanaf de ingang Rozenlaan (achter het hek kan worden geparkeerd) is het ca. 5 minuten lopen naar de kantine.
Vanaf halte Kruislaan/Middenweg tram 9 en bus 15 is het 10-15 minuten lopen.
Vanaf halte Zaaiersweg bus 41 is het 5-7 minuten lopen.
Wij mogen 's avonds van ca. 19.30 uur tot 22.30 uur van deze ruimte gebruik maken voor lezingen en vergaderingen. **Tussen 19.30 en 20.00 uur is het hek geopend, tenzij anders bij de beschrijving van de lezingen is aangegeven. Om 20.00 uur wordt het toegangshek van DNO gesloten!**

Openbaar vervoer: dienstregelingen veranderen per seizoen! Ga tijdig van huis, er kan 10 minuten verschil in de vertrektijd zitten. In het weekend verandert het nummer van de bus hier en daar, kijk even op de bushalte hoe het in elkaar zit. Bij twijfel: bel het openbaar vervoer (0900 9292, € 0.70 per minuut), internet: **www.9292ov.nl**
Alle excursies, lezingen, cursussen, verslagen, foto's en de waarnemingen staan ook op de website van de afdeling, internet: www.knnv.nl/amsterdam
Afkortingen opstappunten:
AS Amstelstation, **CS** is Amsterdam-Centraal Station, **DD** is station Duivendrecht, **SD** is Amsterdam-Sloterdijk, **WTC** is station WTC, parkeerterrein ABN/AMRO.
Hoe bent u verzekerd?
Van verschillende zijden is ons gevraagd of je tijdens een KNNV-activiteit, zoals een excursie, verzekerd bent. Wij hebben dat nagevraagd bij het hoofdbestuur. Daarop kregen wij een uitgebreid antwoord. De essentie zullen we hieronder weergeven.
Landelijk heeft de KNNV een WA-verzekering (wettelijke aansprakelijkheid) afgesloten. Deze geldt alleen voor KNNV-leden tijdens KNNV-activiteiten. Donateurs en introducés zijn dus niet verzekerd. Ook de reis van huis naar de KNNV-activiteit en terug is niet verzekerd. Het is dus van belang zelf voor een goede WA- verzekering te zorgen. De KNNV-verzekering is vooral een vangnet, voor als de eigen verzekering ontbreekt, of niet toereikend is.
Klaas Kaag, KNNV afd. Den Helder, overgenomen uit Op de Kop 2005, nr. 3.

Zaterdag 11 februari 2017 Lezing: Dagvlinders graadmeters voor het milieu verzorgd door Kars Veling (Vlinderstichting) Plaats: Kantine DNO, aanvang 20.00 uur.

Naarmate de gemiddelde temperatuur stijgt op aarde, zullen de klimaatgrenzen opschuiven naar het noorden. Hierdoor verandert de soortensamenstelling van ecosystemen. De temperatuurstijging zorgt bijvoorbeeld voor een stijging van het CO2-gehalte in de lucht waardoor planten sneller kunnen groeien. Ook zorgt de temperatuurstijging ervoor dat er meer warme dagen in een jaar zijn, waardoor de planten langer kunnen groeien. Er ontstaat dus een langer groeiseizoen en daardoor een langere beschikbaarheid van de planten voor bijvoorbeeld rupsen en vlinders. Je zou denken dat dit alleen maar positief is voor de vlinders. Toch kunnen hierdoor leefgebieden ook juist ongeschikt worden voor bepaalde vlindersoorten. Vlinders hebben namelijk in hun levenscyclus soms meerdere vegetatietypen nodig of combinaties hiervan. Wanneer de soortensamenstelling van één van deze vegetatietypen verandert, doordat bepaalde plantensoorten andere gaan wegconcurreren, kan het hele gebied ongeschikt worden voor vlinders. Andersom kunnen echter momenteel ongeschikte gebieden in de toekomst wel geschikt worden voor vlinders.

Naast de effecten van de temperatuurstijging op de leefomgeving, heeft de temperatuurstijging ook een directe invloed op de vlinders. Vlinders zijn koudbloedig en dus afhankelijk van de temperatuur en de zon voor hun activiteiten. De temperatuurstijging zorgt ervoor dat vlinders mobieler worden. Mits er voldoende nectar aanwezig is, zullen ze langer en dus ook verder kunnen vliegen. Dat verhoogt de kans om nieuwe leefgebieden te ontdekken.

Op dit moment is er al een verschuiving te zien van het leefgebied en het voorkomen van bepaalde vlindersoorten. Er zijn soorten die hun leefgebied hebben uitgebreid in Nederland; die kom je nu dus veel vaker tegen dan enkele jaren geleden. De gehakkelde aurelia kwam vroeger bijvoorbeeld alleen in het zuiden van ons land voor, nu kun je hem al bijna in het hele land aantreffen. Een aantal soorten vlinders is zelfs zó in aantal toegenomen dat er van een plaag gesproken wordt. Een van de bekendste voorbeelden is wel de eikenprocessierups. Het andere uiterste zijn de soorten die op het punt staan om te verdwijnen uit Nederland. Dat geldt bijvoorbeeld voor het veenbesblauwtje en de veenbesparelmoervlinder.

Dinsdag 21 februari 2017 Braakballen pluizen o.l.v. van Nico Jonker & Geert Timmermans Plaats: Kantine DNO, aanvang 20.00 uur.

Muizen, woelmuizen en spitsmuizen zien we maar zelden en het vangen ervan is doorgaans zeer tijdsintensief en bovendien weinig succesvol. Het is dus raden naar de verspreiding van de verschillende soorten. Uilen kunnen ons daarbij

helpen door te onderzoeken wat uilen zoal gegeten hebben. Het mooie van dit onderzoek is dat uilen vaak dichtbij hun nest voedsel halen en het uitpluizen van braakballen dus informatie geeft over de directe omgeving van de nestplaats. Vooral bij kerkuilen is de nestplaats meestal bekend, aangezien ze vaak in speciaal daarvoor opgehangen nestkasten bij boerderijen broeden (en daar ook hun braakballen achterlaten). Tot 1990 broedden er geen kerkuilen meer in Noord-Holland. Rond die tijd is de kerkuilenwerkgroep gestart en fanatiek aan de slag gegaan met timmeren en ophangen van nestkasten. En met succes. Op dit moment broeden er ongeveer 130 paar kerkuilen in Noord-Holland. Voor verspreidingsonderzoek van kleine zoogdieren zijn kerkuilen geschikte medewerkers. Ze zijn niet kieskeurig en eten de door veel roofdieren versmaadde spitsmuizen. Verder zijn ze honkvast en jagen alleen in de directe omgeving van de nestkast. Er is een goed beeld van de verspreiding van de muizen in de provincie, maar in de omgeving van Amsterdam zijn nog wat lacunes (zie http://uilenballenpluizen.nl/NH/kaart.php). Om deze lacunes op te vullen gaan we uilenballen pluizen. Determinatietabellen en tandenborstels zijn aanwezig. Een loep en pincet zelf meenemen.

Vrijdag 24 februari 2017 Zeer vroege voorjaarswandeling op buitenplaats Elswout te Overveen o.l.v. Ria Simon
OV : trein Amsterdam CS 9.56 uur (sprinter ri Zandvoort), Sloterdijk 10.01 uur. Uitstappen station Overveen 10.18 uur. We verzamelen voor het kleine restaurant naast het perron om 10.25 uur. Hopelijk zien we sneeuwklokjes en winterakonieten in bloei. Van de struiken bloeit misschien de toverhazelaar al. Duur van de wandeling 3-4 uur.

Zaterdag 11 maart 2017 Algemene ledenvergadering en na de pauze in het kader van 'leden voor leden' een lezing met de titel: Terugblik Turkijereis april 2016. Voor programma; zie elders in dit Blaadje. Plaats: Kantine DNO, aanvang 19.30 uur.

Vrijdag 24 maart 2017 Stinsenplantenexcursie Haarlemmer Hout e.o. te Haarlem o.l.v. Ria Simon & Hein Koningen
De Haarlemmer Hout, naar men zegt het oudste stadsbos in ons land, is een gebied rijk aan stinsenplanten. We kijken in het bijzonder naar geelsterren (Bos- en Weidegeelster) en mooi, oud geboomte.
OV: bus 80 (ri Zandvoort) van busstation Elandsgracht, Amsterdam 10.03. In Haarlem uitstappen: halte Tempeliersstraat (10.40uur), hier verzamelen we om dezelfde tijd.

Zaterdag 1 april 2017 Stinsenplantenexcursie in de Botanische Tuinen, Fort Hoofddijk te Utrecht o.l.v. Hein Koningen & Ria Simon
We kijken in het bijzonder naar stinsenplanten op de Stinzenhelling en andere (kruidachtige) voorjaarsbloeiers in de Alpentuin (met alpiene kas) en de Rotstuin. OV: trein 10.02 uur Bijlmer Arena, Utrecht CS 10.19 uur - bus 28 van Utrecht CS, uitstappen halte Botanische Tuinen – we verzamelen om 11.00 uur bij de entree van de Botanische Tuinen. Toegangsprijs: € 7,50 p.p., Museumkaart: gratis. Adres van de Botanische Tuinen: Budapestlaan 17, 3584 CD Utrecht, kantoor tel. 030-2531826.
Dinsdag 4 april 2017
Openingsavond Groot-Amsterdam FLORON KNNV o.l.v. Peter Wetzels
Plaats: Kantine DNO, aanvang 20.00 uur.
Openingsavond Groot-Amsterdam Floron- KNNV
Het is een goede traditie dat het nieuwe botanische jaar geopend wordt met een avond voor Floron en de KNNV. We gaan het hebben over de resultaten van 2016 en dat is allereerst het project 'Het nieuwe strepen'. Daarnaast doet Ton Denters een verslag van de inventarisatie van het Stenen Hoofd op 3 juli 2016. Tenslotte zal ook aandacht besteedt worden aan bijzondere vondsten van 2016.

Zaterdag 8 april 2017 Vroege vogel excursie op de fiets o.l.v. Tobias Woldendorp
Anders dan vorig jaar verzamelen we op dringend verzoek al om 05.00 uur in het Diemerpark, bij de afrit van de Nesciobrug over het Amsterdam-Rijnkanaal (IJburgzijde). Het is wel, net als voorgaande jaren, een fietsexcursie met diverse afstapmomenten om te luisteren naar de blauwborst (zeker), rietzanger en nachtegaal (waarschijnlijk, zeker nu de opwarming van de aarde doorzet) en om mogelijk later bij daglicht pleisterende beflijsters te spotten. We doen ook de Diemer Vijfhoek aan (appelvinken, cettizangers en grote zilverreigers kunnen zomaar in beeld komen). Aanmelden niet nodig; wel handig voor laatkomers: 06 52143646

Dinsdag 11 april 2017 Stinsenplantenexcursie naar het Dr Jac. P. Thijssepark te Amstelveen o.l.v. Ria Simon
OV : bus connexxion 170 en 172 vanaf Amsterdam CS, uitstappen halte Graaf Florislaan in Amstelveen. Vandaar is het ongeveer 12 minuten lopen naar het verzamelpunt hoek Pr. Bernhardlaan/Amsterdamseweg te Amstelveen, waar we om 10.30 uur verzamelen.

Zaterdag 15 april 2017 Stinsenplantenexcursie naar het Bloemendaalse Bos en Thijsse's Hof te Bloemendaal, o.l.v. Ria Simon en Hein Koningen

OV: trein Amsterdam CS 9.11 uur (ri Hoorn spr 1), Sloterdijk 9.16 uur. Uitstappen station Bloemendaal 9.34 uur. We verzamelen aan de voorzijde van het station 0m 9.35 uur.
Het bloemendaalse Bos is een oud binnenduin loofbos met vanouds een eigen kruidenflora. Hierin schonk de gemeente Bloemendaal in 1925 een terrein om voor Jac. P. Thijsse een tuin met wilde planten aan te leggen. Dit werd Thijsse's Hof.

Zondag 16 april 2017Ringslangen zoeken ten zuiden van Hoorn wandelexcursie o.l.v. Edo Goverse, Geert Timmermans en Kees Dekker
Er worden steeds meer waarnemingen gedaan van ringslangen te zuiden van Hoorn. Een goed idee om dat eens nader te onderzoeken. Wie doet mee?
Voor info zie ook: https://www.naturetoday.com/intl/nl/nature-reports/message/?msg=23094
We starten om 13.00 uur op de parkeerplaats van het pannenkoekenrestaurant Ootje Konkel, IJselmeerdijk 16-A, 1634 DM Scharwoude. Er is plek voor 20 personen. Deelnemers dienen zich per email (harmat4@xs4all.nl) aan te melden. Onder slechte omstandigheden (regen) kunnen de excursieleiders besluiten om de excursie niet door te laten gaan.
Vrijdag 21 april 2017
Excursie naar het Goudse Heempad in Gouda o.l.v. Hein Koningen
OV: trein Amsterdam CS 8.49 uur (ri R'dam spr 5a), Amstel 8.57 uur, Bijlmer Arena 9.04 uur. Uitstappen Gouda 9.41 uur. We verzamelen aan de voorzijde van het station om 9.45 uur.
De gemeente Gouda voert al ca. 35 jaar ecologisch groenbeheer uit. In die tijd zijn vele plekken in de gemeente met wilde flora ontstaan waarin ook veel wilde diersoorten een plek vinden.Eén van de oludste en tevens fraaiste openbare wilde flora parken is het Goudse Heempad. In dit ruim 3 ha grote gebied vinden tal van inheemse planten en dieren hun groei- en leefplek in verschillende landschapselementen: natuurlijke oevers, vijvers, schrale graslanden, bosjes en houtzomen. We kijken in het bijzonder naar stinsen- en andere voorjaarplanten en vroegbloeiende soorten van de natte graslanden. In de laatste groeit en bloeit een weelde aan wilde kievitsbloemen. In het kleine maar fijne zoekerscentrum Heempad ontvangt de beheerder van al dit moois André van de Kleinwee.

Zondag 30 april 2017 Streepexcursie Hilversum Nimrodparko.l.v. Peter Wetzels
Verzamelen om 10.30 uur op het Kraanvogelplein 1: de parkeerplaatsen van het Comeniuscollege (Bisonaan 1), net ten zuiden van het hok. (Coördinaten 138.61

- 471.83)
De excursie duurt tot 16.00 uur.
In het hok is een stuk van het Spanderswoud gelegen. Ook nog een randje landgoederen (Jagtlust en Hilverbeek) op de overgang van het zand en veen. De rest van het hok omvat een villawijk met zwaar geboomte. Een hok die in het voorjaar op zijn mooist is. In de jaren '70 van de vorige eeuw voor het laatst intensief gedaan. De streepexcursie is voor beginners. Determineren wordt geoefend met een flora (Heukels of Eggelte). Aanmelders krijgen een lijst toegestuurd met voorjaars soorten die vanaf 1975 gevonden zijn.
Aanmelden bij (niet verplicht) en informatie van Peter Wetzels kan met een mail naar floronamsterdam@gmail.com. Zet in de titel Aanmelding Nimrodpark.

Zaterdag 6 mei 2017 Reptielen/amfibieën zoeken op de Limitische Heide wandelexcursie o.l.v. Edo Goverse, Geert Timmermans en Kees Dekker
Zowel de zandhagedis, levendbarende hagedis als hazelworm zijn bekend van de Limitische Heide. De laatste waarneming van de hazelworm dateert alweer van een paar jaar geleden (2010). Zijn ze er nog? We gaan het onderzoeken. We nemen in het onderzoek ook de Nieuw Bussummerheide en de Vliegheide mee. Ook verschillende amfibieën zoals bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander zijn van het gebied bekend.
We starten om 13.00 uur op de Driftweg (Huizen). De precieze verzamelplek wordt bij het aanmelden bekend gemaakt.
Er is plek voor 20 personen. Deelnemers dienen zich per email (harmat4@xs4all.nl) aan te melden. Onder slechte omstandigheden (regen) kunnen de excursieleiders besluiten om de excursie niet door te laten gaan.

Zondag 14 mei 2017 Streepexcursie Diemen Centrum o.l.v. Peter Wetzels
Verzamelen om 10:30 Muiderstraatweg bij het eindpunt van tramlijn 9.(Coördinaten 126.54 - 483.28) Parkeren kan aan de andere kant van het spoor.
Dit hok is de laatste 20 jaar sterk veranderd. Een oude spoordijk, moerasland, en een industrieterrein zijn verdwenen. Gebleven zijn een nieuw spoordijk, een vooroorlogse woonwijk, een klein stukje veenweide, sportparken, een jaren '80 buurt, een begraafplaats en spoorbegeleidende volkstuinen en gekomen is een nieuwbouwwijk. De excursie duurt tot 16.00 uur.
De streepexcursie is voor beginners. Determineren wordt geoefend met een flora (Heukels of Eggelte). Aanmelders krijgen een lijst toegestuurd met voorjaars soorten die vanaf 1975 gevonden zijn.
Aanmelden bij (niet verplicht) en informatie van Peter Wetzels kan met een mail naar floronamsterdam@gmail.com. Zet in de titel Aanmelding Diemen Centrum.

Peter WetzelsDistrictscoördinator Floronafdeling Groot-Amsterdam
www.floronamsterdam.nl & www.floron.nl

Dinsdag 16 mei 2017 Fietsexcursie: Nachtengalenexcursie Brettenzone o.l.v. Evert Pellenkoft & Geert Timmermans
Start 19.30 uur vanaf het Orlyplein (is voorplein) station Sloterdijk. Na het succes van vorig jaar ook dit jaar weer een nachtengalenexcursie. We fietsen door de Brettenzone en eindigen op station Sloterdijk. Onderweg luisteren we naar de nachtegaal, blauwborst en sprinkhaanzanger en kijken naar andere vogels. Nachtegalen zijn beroemd om hun mooie zang en in de Brettenzone is dat prachtig te horen. De zang bestaat uit een serie herhaalde, losse tonen die worden afgewisseld met krachtige rollers en trillers. Speciaal op stille avonden of nachten in het voorjaar is deze zang zeer indrukwekkend en soms tot op een kilometer afstand nog te horen.

Vrijdag 2 juni 2017 Excursie naar de bloemrijke bermen van het Westelijk Havengebied te Amsterdam o.l.v. Hein Koningen & Ria Simons
OV: bus 82 (ri IJmuiden) van station Sloterdijk 10.06 uur, uitstappen halte Westpoortweg (bij de Australiëhavenweg) om plm. 10.15 uur. Hier verzamelen we om 10.20 uur.

Zaterdag 10 juni 2017 Algemene 20e inventarisatiedag o.l.v. Geert Timmermans
Gebied is nog niet bekend mogelijk naar de Oosteinderpoel of Oud Valkenveen. Meer info in Blaadje 2017(2)

Donderdag 15 juni – maandag 19 juni 2017 Floronkamp in Amsterdam o.l.v. Peter Wetzels
Dit jaar houdt Floron een inventarisatiekamp voor planten in Amsterdam. De deelnemers komen uit heel Nederland en overnachten op Camping Het Amsterdamse Bos in het zuidpuntje van het Amsterdamse Bos bij Bovenkerk. Elke dag gaan de deelnemers in groepjes van 3 a 4 ergens in of bij Amsterdam planten inventariseren. De start is om 9.00 uur (eerste dag om 13.00 uur) en het einde is tussen 15.00 uur en 17.00 uur. In elke groep zit minstens een ervaren florist. Meelopen met een groep is een goede manier om botaniseer kennis op te doen. Ook als je nog niet veel kennis van planten hebt kan je een goede bijdrage leveren doordat extra ogen meer soorten zien. ‘s Avonds zijn er excursies naar interessante plekken in Amsterdam. De leden van de KNNV zijn meer dan welkom om mee te doen. Je doet dan mee met het dagprogramma en/of de avondexcursie. Om mee

te doen hoef je slechts een mail te sturen naar floronamsterdam@gmail.com. Je kan hier ook met vragen terecht.Meer informatie vindt je op www.floron.nl Kies dan actueel en dan activiteitenagenda.

Zaterdag 17 juni 2017 Excursie naar het Zwanenwater te Callantsoog o.l.v. Ria Simon & Hein Koningen

OV: trein Amsterdam CS 8.39 uur (ri Den Helder, IC spr 8a), 8.45 u. Sloterdijk, uitstappen station Schagen 9.37 uur. Bij station bus 152 (ri Julianadorp) van 9.44 uur, uitstappen halte Zwanenwater ca. 10.00 uur. We verzamelen om deze tijd bij de bushalte.Toegangskaartjes kopen via de automaat bij de ingang van het terrein, leden NM gratis toegang, dus lidmaatschapsbewijs meenemen.
Het Zwanenwater is een groot duingebied in eigendom van NatuurMonumenten. Het gebied is kalkarm met een daarvoor kenmerkende flora. Zeer gevarieerd terrein met o.a. natte duinvalleien, duinheide, moerasbos met elzen, hier en daar wat naaldhout. Daardoor en in combinatie met een vakkundig beheer, eveneens een soortenrijke flora, veel orchideeën -o.a. bijenorchis, grote keverorchis, vleeskleurige en breedbladige orchis, welriekende nachtorchis-, moeraskartelblad. Van de struiken groeit er viltroos. Voorts zijn er twee grote duinmeren. Om het zgn. eerste water gaat een gemarkeerde wandelroute, van 4 ½ km lengte, die we volgen. Hierbij doen we de drijvende vogelkijkhut aan. Er zijn ook veel vogelsoorten te zien, o.a. lepelaar, aalscholver, bruine kiekendief, verscheidene eendensoorten.
Het is een volle dagexcursie, dus proviand mee.

Vooraankondigingen
Vrijdag 23 juni 2017 Roeiexcursie Botshol o.l.v. Jan Simons

Zaterdag 24 juni 2017 Busexcursie naar de Dintelse Gorzen (Noord Brabant) o.l.v. Peter Wetzels

De Dintelse Gorzen zijn een vijf vierkante kilometer grote natuurgebied nabij Steenbergen, buitendijks aan het Volkerak gelegen op de grens van Noord-Brabant en Zeeland. Het gebied van slikken en gorzen wordt al in de 15e eeuw genoemd en behoorde toe aan de burgers van Steenbergen. Dezen wilden het gebied indijken, maar dit is dankzij de sterke stroming nooit gelukt. Door de voltooiing van de Deltawerken verdwenen de getijden, en ontstond het huidige gebied. Door de vroegere geschiedenis is het gebied een amalgaam van zoete en brakke grond, wat zorgt voor een grote diversiteit aan planten; in het bijzonder orchideeën. Oorspronkelijk waren de Dintelse Gorzen dus buitendijkse slikvelden onderhevig aan eb en vloed. Nadat de Philipsdam in 1987 werd voltooid veranderde de flora en fauna enorm. Op een groot deel werd het zout uit de bodem gespoeld en ver-

dwenen zoutminnende planten als zeekraal, zilte schijnspurrie en schorrenkruid. Deze maakten plaats voor zoutmijdende planten zoals koninginnenkruid, kattenstaart, heemst en duinriet. Op de zandige grens van slik en schor zie je tijdens het wandelen vooral wilgen groeien. Het grondwater bevat echter nog steeds zout en in droge zomers komt dit aan de oppervlakte. Overal kun je daarom nog zoutminnende planten tegenkomen. De gorzen zijn doorsneden met diepe getijdenkreken. De kreken voeren nu het regenwater af richting Krammer Volkerak. Omdat ze in de wintermaanden vaak een poos vol water staan, is de begroeiing er veel lager dan op de oevers.
De Dintelse gorzen zijn vooral bekend om de orchideeën rijkdom. De zeldzaamste soort die er voorkomt, is de steenrode orchis. Ook de bijenorchis wordt er gevonden; verder de vleeskleurige orchis en de moeraswespenorchis. Door de milieu overgangen komen verder veel andere bijzondere en zeldzame soorten voor. Een willekeurige selectie: geelhartje, dunstaart, addertong, goudknopje, kwelderzegge, zilte zegge, selderij, sierlijk vetmuur, slijkgroen, strandduizendguldenkruid en zeerus.
Een wandeling levert ook vele vogels op zoals de smient, roodborsttapuit, graspieper en vele andere soorten. De Dintelse Gorzen zijn namelijk een internationaal belangrijk vogelgebied. Het getij is weg, maar overal is de zee te zien. Tientallen brede en smalle kreken doorsnijden de gorzen.
In waarneming.nl is na te gaan welke vogels in juni in de Dintelse Gorzen zijn gemeld. De topper aan vogelwaarnemingen is de zeearend die af en toe gezien wordt, jagend op ganzen. Andere roofvogels zijn haviken en boomvalken en een enkele keer een visarend. Dat in juni de afgelopen jaren veel lepelaars, grote en kleine zilverreigers zijn waargenomen is niet verwonderlijk. Dat er regelmatig appelvinken en groene spechten zijn gezien geeft aan dat het milieu op de Dintelse Gorzen erg divers is. Veel geziene vogels zijn verder zomertortel, kluut, roodborsttapuit, witgatje, kemphaan en wielewaal.
Het start- en eindpunt is het sluizencomplex Beneden Sas aan de oostrand van de Dintelse Gorzen. Hier is ook een restaurant annex theetuin gelegen. Bij de ochtendkoffie wordt zelfgebakken taart geserveerd. De bestelling moet een week eerder gedaan worden en daarom is aanmelding vóór 15 juni gewenst.
Programma (de tijden zijn een indicatie); 10.00 uur koffie in Beneden Sas gelegen bij een ingang van de Dintelse Gorzen. 11:00 start excursie; 16:30 einde excursie; 17:30 Pannenkoeken in De Uitwijk te Heen; 21.00 uur Amsterdam.
Opstappen en vertrek (deze tijden zijn precies!)
Bij aanmelding graag aangeven waar u opstapt, WTC of Sloterdijk;
8.00 uur station Amsterdam Zuid/WTC, op de Strawinskylaan waar de stadsbussen staan/stoppen. 8.15 uur bij station Sloterdijk, Hanedastraat 2, tegenover

Crystal Tower. Zorg dat u er op tijd bent. (in een noodgeval kunt u bellen 06-44558870 of stuur een sms naar dit nummer). De kosten zijn € 35,-- en voor niet-leden/introducés € 40,--. Aanmelden voor deelname kan per mail en telefonisch vanaf 14 maart bij Carla Kuit. Zij vervangt eenmalig Lida den Ouden. Telefoon: 020-6938256 mailadres: carlakuit@gmail.com

Zaterdag 1 juli 2017 Excursie Kennemerstrand o.l.v. Hein Koningen
Zaterdag 8 juli 2017 Excursie Visserspad tussen Zandvoort en Overveen o.l.v. Ria Simon
Zaterdag 15 juli 2017 Excursie naar Texel o.l.v. Jan Simons

Waarnemigen

Talloze Karbolchampignons in Amsterdam Noord

In een klein park pal aan de snelweg gelegen in Buikslotermeer doemt een grote heksenkring van ontelbare champignons sprookachtig in de herfstzon onder een al blad verliezende haagbeuk op. Onwerkelijk veel kleine en ook al wat grotere champignons doen me vermoeden dat een champignonkweker hier wat van zijn aarde gedumpt had. Groot is mijn verbazing toen bij het snijden van een exemplaar de steel gelijk chroomgeel verkleurt en de bekende inktgeur opstijgt. Niet bepaald een feest in de neus en zeker geen uitnodiging om er een maaltje van te bereiden. Maar enkele tientallen meter verderop staan uit hun kluiten gegroeide Gordelchampignons. Ik wijt nu de uitbundige groei aan zeer rijke aarde hier, daar houden champignons nogal van. Of is hier sprake van hekserij en heeft het wat met Halloween te maken?

Sjarifah Meijerman heeft deze heksenkring ontdekt.

Christiane Baethcke

Houting duikt op in Amsterdam

De Amsterdamse beroepsvisser Piet Ruijter keek raar op toen hij 1 december 2016 negen houtingen in zijn net aantrof. Deze sensationele vangst werd gedaan in de Amerikahaven. De houting , een zalmachtige, leeft op zee en paait in de benedenloop van de grote rivieren. De Noordzeehouting (Coregonus oxyrinchus) verdween ooit uit de Nederlandse wateren door overbevissing, watervervuiling, afdamming van de Zuiderzee en barrières als gemalen, sluizen en dijken op de trekroutes. De houting is in Europa niet overal uitgestorven. In Denenmarken is een kleine populatie blijven bestaan en in Duitsland zijn op twee plaatsen met deze Deense houtingen (C. maraena) herintroductieprogramma's van start gegaan. Ook in het IJsselmeer wordt houting regelmatig gevangen en in de Westeinde plassen zijn recent houtingen aangetroffen. Onduidelijk is de herkomst van de Amsterdamse houting. Eén exemplaar heeft de vangst niet overleeft. Van dit paairijpe mannetje van 46 cm is DNA afgenomen om te onderzoeken of dit exemplaar een Deense herkomst heeft of toch een 'uitgestorven' Noordzeehouting is. Wordt vervolgd.

Geert Timmermans

Houting (♂), 46 cm gevangen op 1 december 2016., Amerikahaven, Amsterdam.
Foto Geert Timmermans

KNNV, afdeling Amsterdam (opgericht 26 januari 1901)

De afdeling Amsterdam van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (KNNV) is de oudste veldbiologische vereniging van Nederland.

De afdeling Amsterdam (www.knnv.nl/amsterdam) heeft als doelen: natuurbeleving, natuurstudie en natuurbescherming en heeft vier werkgroepen op het gebied van planten, paddenstoelen, insecten en vissen, amfibieën en reptielen. Dat wil niet zeggen dat er geen belangstelling is voor zoogdieren, bomen, heesters of beerdiertjes. Sommige leden beschikken over veel, andere over weinig kennis van de natuur. Allen zijn verenigd door hun nieuwsgierigheid en belangstelling voor de natuur.

De afdeling organiseert verschillende activiteiten zoals lezingen, cursussen, inventarisaties, hele- of halve dagexcursies naar 'groene' gebieden in en om Amsterdam en busexcursies naar natuurgebieden in bijvoorbeeld Friesland of Limburg.

Per jaar ontvangen de leden vier keer 'Blaadje', het blad van de afdeling Amsterdam en viermaal 'Natura', het landelijke KNNV-blad. De afdelingsleden kunnen gebruik maken van de faciliteiten van de landelijke KNNV (www.knnv.nl) zoals landelijke werkgroepen, mee doen aan natuurreizen en natuurkampen in binnen- en buitenland en hebben korting op de boeken van de KNNV-uitgeverij.

IK MELD MIJ AAN ALS LID VAN DE KNNV, AFDELING AMSTERDAM
lidmaatschap:lid / huisgenoot (doorhalen wat niet van toepassing is)

naam	m/v
geboortedatum	
adres	
postcode & woonplaats	
telefoonnummer	
E-mail	

Voor een lidmaatschap betaalt u €32,50 per jaar. Een Huisgenootlid betaalt €12,50 per jaar. Jeugdlidmaatschap tot 26 jaar : €17,50 per jaar. IBAN No: NL91 INGB 0003506096, t.n.v. KNNV-
Amsterdam

Het lidmaatschap van de KNNV, afdeling Amsterdam houdt tevens het lidmaatschap in van de landelijke KNNV. U krijgt daardoor mede een abonnement op het blad Natura.
datum ..... handtekening .....
Opsturen aan: Paul van Deursen, Albatrospad 60 1021 TR Amsterdam 020 6855047

U kunt natuurlijk ook lid worden via de website: www.knnv.nl/amsterdam/

Afzender:
LEDENADMINISTRATIE AMSTERDAM
Albatrospad 60
1021 TR Amsterdam

DRUKWERK

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

postnl